

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

MILLORAS PÚBLICAS

Empedrant la Gran Via.

(Inst. de LA ESQUELLA)

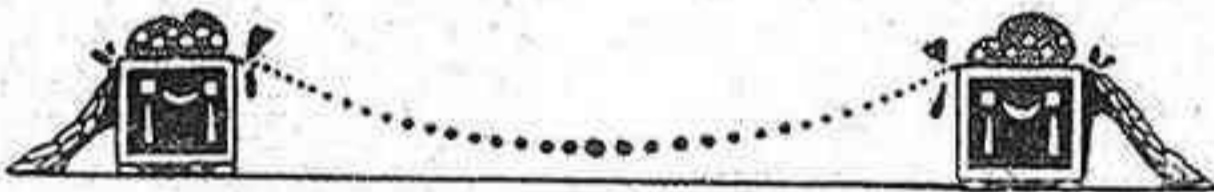
ACLARACIÓ

Una nota publicada en *El Diluvio* y reproduhida, creyém que de bona fé, per altres diaris de la localitat, dona per establert «que en los Círculos literarios ha sido objeto de diversos comentarios la noticia de haber dejado la direcció de *La Campana de Gracia* D. José Roca y Roca.»

Desde fa més de una vintena d'anys el nostre bon amich y company, per motius particulars molt respectables, deixá voluntariament de figurar com á director dels periódichs de la casa. De manera que *El Diluvio* ha donat una nova ab més de vint anys de retrás.

Precisa, donchs, incloure en el capítul de las invencions poch afortunadas lo relatiu als «comentarios de los Círculos literarios» en que ha intentat basar la noticia, com aquests Círculs no quedin reduhits al únich y excludiu de la redacció de *El Diluvio*, dat que no ignora ningú que 'l concurs valió y actiu del Sr. Roca y Roca y la seva amistat ferma, probada y carinyosa, no 'ns han faltat may ni es possible que 'ns faltin mentres visquém ell, nosaltres y els periódichs als quals ha consagrat els millors anys de la seva existencia.

ANTONI LÓPEZ, Editor-proprietari
de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
y *La Campana de Gracia*.

CRONICA

JA fa temps que Barcelona no 's diverteix. No sé lo que li passa á la reyna del Mediterrá, que cada día 's va posant més sossa.

Desitjós de orientarme, he consultat aquests días á algunas personas que dels verdaders motius de aqueixa depressió 'n poden estar al corrent, y no vulguin saber lo que m' han dit.

Vaig dirigir-me á un industrial acaudalat, qu' en altres temps gastava y lluhía á desdir, y que avuy no se 'l veu en cap teatro.

—¿Cóm van els negocis, D. Benet?—vaig preguntarli.

—Rematadament mal—me respongué.—Figuris que aquest any, practicat el balans, m' he trobat ab una pérdua de vint mil duros.

—Y donchs digui que haurá de tancar la fábrica.

—¿Y ara? ¿Qué 's pensa que m' he tornat boig?

—Com diu que ha perdut...

—Sí, senyor: cent]mil pessetas menos que l' any passat...

—Ah, ja entench. ¿Y l' any passat quins beneficis va obtenir?

—Unas quatre centas cinquanta mil... Ja veu quina baixal...

—No me 'n parli... Sí qu' es trist!... Y digui, digui, D. Benet: y ¿es per aquest motiu que s' ha tancat á casa, y ni á vosté, ni á la seva senyora, ni á ningú de la seva familia se 'ls veu en lloch? ¿Es per aquesta causa que han deixat l' abono del Liceo?

—Li seré franch. En rigor no es aquest el *determinant* del nostre retraiment. Lo que hi ha es que las donas de casa se 'm van tornant cada día més devotas. Van comensar dihent que assistint al Liceo retiravan tart, y que retirant tart no podían matinejar per anar á la iglesia á cumplir ab els seus debers espirituals. Y aixís com, avants, tant bon punt sortían els cartells me deyan:—Benet: s' ha obert l' abono del Liceo... véu á veure á n' en Bernis—aquest any me varen dir:—Benet: no hi ha necessitat de que 'ns abónis... Si algún día volém anar al Liceo ja t' avisarém.—Y en tota la temporada ni un sol cop m' han avisat.

—Ah! vaja, ja ho entench. Per las senyoras de casa de vosté 'l Liceo s' haurá traslladat al carrer de Caspe.

—Aixís ho crech, y no n' estich descontent, per que en materias relligiosas s' ha de ser tolerant... Fins trobo que surt més barato...

*
*
*

De mans á boca vaig toparme ab en Casulleras, jove propietari que viu de renda, y té pel seu esbarjo y pera donarse tó un magnífich taller ahont de afició cultiva l' art de la pintura.

En Casulleras era un dels *due centi* que acudían al teatro á paladejar, á fruit, á entussiasmarse ab la Duse, ab la Vitaliani, ab en Zacconi, ab tots els grans artistes estrangers, importadors á Barcelona de las últimas creacions teatrals, exquisidament interpretadas.

—¿Cóm es que no se 't veu cap nit á *Eldorado*? ¿Que no sabs que treballa la Mariani?—vaig preguntarli.

—¿Qué vols que 't digui!...—m va respondre—no m' interessa.

—¿Ay noy, de quin pá fas rosegons!... Y ara que hi caich: tampoch vares anar á veure á n' en Garavaglia... ó á lo menos no tinch present haverti vist...

—En efecte: no vaig anarhi...

—Donchs permetem dirte que poch sabs tú lo que 't vares perdre...

—Sí, m' ho figuro... Son bons actors, escelents, admirables... tenen el dó de identificarse íntimament ab els personatjes que interpretan, fins al extrém de

convertir la ficció en realitat... Sos conjunts son irreprotxables... Pero ¿per qué han de posar el seu talent al servey de unas obras tan repelosas, com las que acostuman á representar?

—¿Repelosas las obras del Teatro modern?

—¡Y tall... Anárquicas, antireligiosas, inmorals... Vaja, que cap persona que s' estimi las pot sentir...

—Pero ¿es possible que parlis aixís? ¿Tú, un artista, un enamorat de la vida, un entussiasta dels grans ideals de llibertat y progrés en totas las esferas?... No 't coneix.

—Podrá ser que no 'm coneguis, y aixó m' honra moltíssim... porque 'l fet es qu' he cambiat radicalment. El mon está perdut y jo vull salvarme.

—Reb la meva més cordial enhorabona y que Deu te fassa bó!

*
*
*

No vaig dirli res més, puig penso com el fabricant Sr. Benet, aixó es: qu' en materias relligiosas s' ha de ser molt tolerant. Pero la rápida transformació de 'n Casulleras m' intrigava molt, y no vaig parar fins á esbrinarne algunas de las causas.

Un amich seu va explicarm'ho tot.

Feya algún temps que havia posat siti á una pubilla rica, servintli de intermediari, en las sevas operacions matrimoniales-financieras, un cert pare jesuíta qu' en l' ram de casaments hi té la má trençada. Tot li anava vent en popa. Pero aixó sí, del seu taller va tenir que desterrarne 'ls desnús y tot lo

que trascendía á picaresch. S' obligá, además, á no assistir á cap teatro ahont se fes art modern. Y ho compleix al peu de la lletra.

—¿Donchs qué fa per divertir-se? Perque en Casulleras, dat el seu temperament, bé necessita alguna expansió.

—Y la té l' expansió que necessita. Desde algún temps ensá es assiduo concurrent als cinematógrafos...

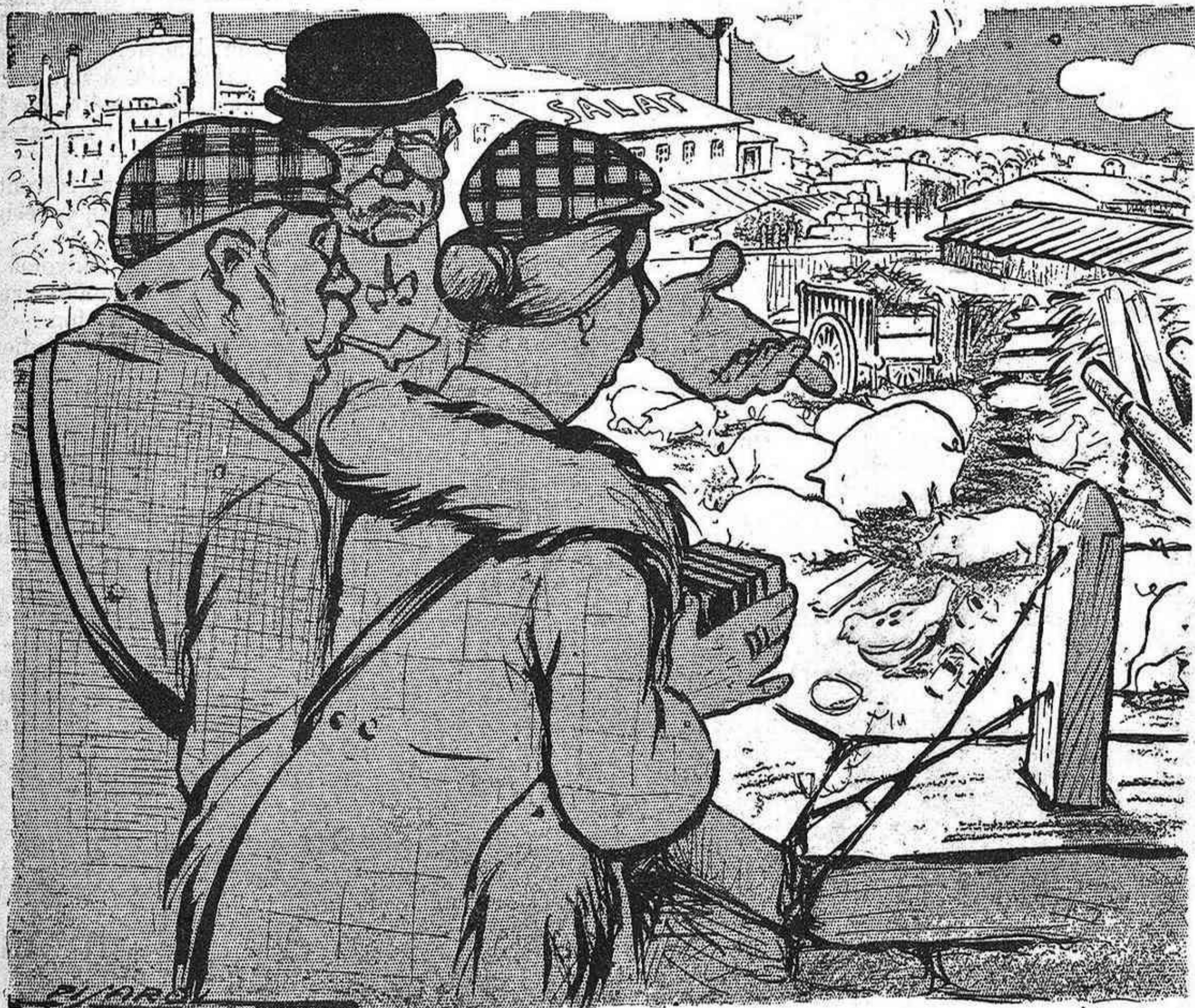
—Y ab aixó 's diverteix? ¿En aquest espectacle manso, infantil hi troba gust?...

—No es per l' espectacle que hi va, sino pels espectadors... ó millor dit per las espectadoras... Com tú sabs, la major part dels cinematógrafos tenen cadiras sense brassos, que permeten asseure's cama assí, cama allá del asiento, ab lo qual, si 's té al costat una espectadora que prengui varas, se poden establir uns contactes deliciosos... Y d' espectadoras que prenen varas n' hi van moltas als cinematógrafos... Apart de aixó, hi ha 'l medi d' estendre l' abrich sobre la falda propia y la de la vehina, y no es possible saber, encare que pot ben imaginarse, lo que passa dessota del abrich. Ja ho diu l' adagi: «la capa tot ho tapa». Y com que durant l' espectacle la sala queda completament á las foscas...

—Ara ho entench tot... Y en Casulleras, mentres arriba l' hora de casarse ab la pubilla rica, cultiva l' sport cinematográfich!...

—Justa la fusta. Y com tú no ignoras qu' es aixorit y té frasses, fins n' ha fet una d' aplicable á n'

A LA GRAN VIA

—¡Cómol... ¿En la calle más principal del Ensanche haber esto?

—¡Oh! Por eso ya li decimos el carrer de las Cortes.

aquest recreo. ¿Sabs com ne diu? La *prostitució blanca*.

—Ara comprench perque li repugnan las obras del teatro modern... No es que las trobi inmorals: las troba sossas.

* * *

Aixís marxa Barcelona. Els teatros ahont se cultiva l' art, deserts: els empresaris, desesperats, perdent grans sumas de diner y sense saber com compóndresselas per atreure als espectadors. Artistas com la Mariani, que ab tantas y tan reiteradas simpatías conta á Barcelona, no saben explicarse l' actual retraiment del públich.

Y es que hi ha elements que 's mouhen y laboran sense descans contra 'l teatro, influhint principalment sobre las senyoras. La major part de las que pertanyen á la que se 'n diu bona societat barcelonina, educadas en colegis de monjas, continúan relacionantse ab las *madres*, en calitat de individuos de tal ó qual congregació. Allá als colegis van periódicament á practicar sos exercicis espirituals, y allá

ESTAT D' ÀNIM

—¿Qué 't passa, Domingo?
—¿Qué sé jo! He sentit soroll y 'm creya que ja eran aquí.

INFORMANTSE

—Y donchs ¿qué fa la gent de la Casa Gran?
—Discursos.

reben la consigna. ¡Guerra al teatro! ¡Guerra als balls! ¡Guerra á l' alegríal...

Y ellas influheixen sobre 'ls marits, sobre 'ls germans, sobre 'ls fills... y la seva influencia domina y prepondera, convertint á Barcelona en una ciutat levítica, hipócrita... en una especie de Vich ampliada.

¿Cóm s' explica sino la decadencia dels balls de máscaras? Aquest any el de la Candelera, que sempre fou famós per la seva animació, 's veje poch menos que desert, y tan sonso y poca-solta, que ja 's fa necessari incloure'l en el registre de las defuncions.

Y no es que 'ls que segueixen las novas corrents de la moixigateria que tot ho invadeixen, se resignin á prescindir de fer brometa.

Ara mateix son en gran número las senyoras y senyoretas que pel correu interior reben una vulgar oració manuscrita ab las següents indicacions: «Si resan nou días seguits aquesta oració y 'n treuen nou copias y las envían á nou amigas, al cap de nou días tindrán una gran alegríal.»

Aqueixa guassa mansa y nyonya—una mica semblant á l' aventura dels guapos del Parch—ha trobat molts adeptas, que compleixen las indicacions al peu de la lletra, multiplicant per nou las copias de l' oració y 'ls envíos de la mateixa pel correu interior, en espera de la gran alegríal promesa.

¡Quánta imbecilitat!

A tals alturas ha arribat la ciutat més europea d' Espanya, de la qual son molts—segons asseguran— las familias de posició que 'n fugen, per por de las bombas y 'ls atentats terroristas... quan, en realitat, lo que las ha de fer fugir principalment, es la tristesa, la insustancialitat y 'l fástich.

P. DEL O.

Els arbres de la Rambla

El diálech té lloch entre dos grans plátanos vehins. Iguals en robustés y en el desenrotllo del seu hermós brancatge, sòls en una cosa 's diferencian.

L' un es dret, ferm, aplomat; l' altre, tort, rebelde á la vertical, inclinat com un borratxo cap á la línia de las casas.

El dret es el qui romp el silenci.

—¿Qué 't passa, estimat vehí? Juraría que alguna secreta pena s' amaga en la teva soca.

—¡Ay, sí! Y no petita, per cert. Una pena inmensa, fonda, incurable.

—¿Qüestions de familia, de riego, d' abono?...

—Bromista estás, plátano amich. ¿Familia jo? ¿Abono en aquesta edat? ¿Riegos en un país ahont l' aygua no més hi abunda en els días de gran xáfech?

—Parla, donchs. ¿Qué 't passa? ¿Quín perill amenassa las tevas arrels? ¿Quína malura s' ha posat en las tevas branca?

—Sé de cert... (*plorant*)... sé de cert que haig de morir-me.

—¡Oh, morirtel... Tots hem de morir en aquest món.

—Pero jo aviat, dintre de breus días, tal volta demá mateix...

—¿De veras?... ¡Gran Dío, morir si jovinel!...

—¿Encare te 'n rius?

—No rich; canto, descrich la meva tristesa ab l' ajuda de 'n Verdi. Pero, serenemos. ¿Vols dir que no son aprensions els teus temors? ¿Per qué has de morir? ¿Sens flaquejar las tévas arrels? ¿Sents vacilar la téva soca?

—Sento passar el tranvía; vet'ho aquí tot. El sento passar, y veig en ell la dalla destructora que ha de segar la meva existencia.

—Enigmas son per mí las tevas paraulas... ¿Qué vols dir ab tot aixó?

—Vull dir que la Companyía del *Inglés*—que ara no es del *Inglés*, sinó del *Belga*—troba que li faig nosa pera portar endavant els seus plans, y ha decidit suprimirme.

—¡Horror dels horrors! ¿A tú sol?

—A mí y á sis arbres més que, com jo, també li fan nosa.

—Pero ¿per qué n' hi feu? Y además, ¿per qué heu de ser únicament vosaltres set y nó tots plegats?

—Ja 's veu que no estás al corrent de las interioritats de Barcelona. Jo te 'n enteraré.

—Vivament ho desitjo.

—La Companyía del tranvía, al objecte d' augmentar els seus rendiments, tracta de posar en la línia de la Rambla cotxes ab imperial.

—Vols dir ab aquella especie de balconet sobre la teulada...

—Exactament. Estudiada la cosa y presas las midas oportunas, va observar la Companyía que hi havia set arbres que impossibilitavam la realisació de seu plan...

—¿Per qué?

—Perque estém massa decantats sobre la vía. En vista d' aixó, va acudir al Municipi, y com que sembla que á la Casa gran hi ha establerta ab el tranvía una especie d' *entente cordiale* que aplanava com per encant totas las dificultats, demanada l' autorisació per' arrancarnos, aquésta fou concedida... y aquí 'm tens en capella, esperant que d' un moment al altre 'm serrin á ran de terra.

—¡Desdixat plátano!... Y ¿per qué ho ets tant de tort?

—¡Qué 't diré, pobre de mí!... M' he criat *com els arbres de la Rambla*, sense guía ni tutela, y ara volen ferme pagar las negligencias dels meus plantadors.

—¿No hi ha hagut ningú que 't defensés?

—¡Ningú!... La premsa ha callat, la «Protectora dels Animals y Plantas» no ha donat senyals de vida... La majoría de l' opinió ó s' ha enterat de la noticia arronsant las espatillas, ó aplaudintla, qu' encare es pitjor.

—La veritat es que, tractantse d' un servey públich...

—Es la rahó que 'ls del tranvía han alegat. Las conveniencias del servey públich. Com si al públich no li convingués també tenir arbres que alegrin las sevas vías y li donguin sombra en la época estival.

—Bé, total se tracta de set... Y si sense 'l vostre sacrifici el pas dels tranvías ab imperial era impossible ¿per qué l' Ajuntament no havia de concedir el permís per' arrancarvos?

—¡Egoista, més que egoista! ¿Es á dir que á tú, mentres á la teva soca no li passi res, lo demás t' importa un pito?... En el pecat durás la penitencia.

—¿Cóm?

—Un abús n' engendra un altre; una debilitat es la mare de cent debilitats més. Demá la Companyía del tranvía voldrá posar en circulació cotxes més amples ó ab un altre pis sobre l' imperial, y aixís com ara no més n' ha de tallar set d' arbres, llavors ne tallará deu, vint, trenta, tots els que puguin contrariar els seus propósitos.

—¡Qué hi farém! Si aquest cas se presenta, pendrém paciència ó 'ns lamentarém com avuy ho fas tú.

—No; si jo no ho sento per mí. ¿Qué hi faig en aquesta Rambla, al cap-devall? Veure homes tontos y donas cursis, gitanos que trafican ab gossos, venedors de paper comercial y de *discursos enteros y pronunciados*...

—¿Per quí ho sents, donchs?

—Pels pobres pardalets, que al perdre set arbres perdrán set casas de refugis.

—¡Bah!... No t' amohinis per xó. ¡Ells ray!... ¡Els hi costa tan poch el mudar

MI SUEGRA

Las vellas caretas
ja no fan fer rotllo:
per treure'n de bonas,
aquí hi ha un gran motllo

—¿Ja has comprat la butlla, Lluïset?

—Encare no; ocupat ab els balls de máscaras, no hi tingut temps per res.

de pis! ¿Veus? Qualsevol diria que t' han sentit.—

En efecte: els pardals que á bandadas arriban se posan en tots els arbres, menos en el decantat.

A la quènta algú 'ls ha enterat del *derribo*, y 's prevenen ab temps.

A. MARCH

À UNA... QUALSEVOL

Ets molt hermosa, aixó sí,
fins, potser, no tens rival:
per xó 'l desenllás fatal
ha tingut el teu destí.

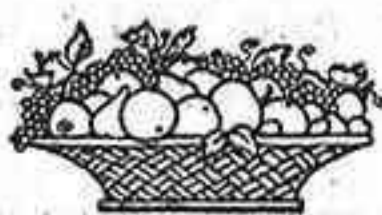
Erats bona... ¡massa bona!...
duyas el cor á la má...
y el ser *bona*... aixó 't portá
á ser una *mala* dona.

L' honra no 't vares guardar,
¡més hermosa que ta cara!...
aquesta la tens encare...
pro *aquella*... ¿hont la vols trobar?

Avuy, noya, *cor* no tens...
qu' es ramell sense fragancia
perduda per ta ignorancia
escampantla als quatre vents.

¡...Cor no tens... y aixó no ment!...:
per massa *bona* 't passá
que al portá 'l cor á la má...
te 'l van *robar* fácilmente.

J. MORET DE GRACIA

El periodista:—També t' han agafat á tú, noy?

El *mano*:—¿Y donchs? ¿que no som personas, nos-altres?

“...ben entesa”

Quan se compra una botifarra, una plata de crema ó una lliura de monjetas cuytas, estich segur de que al comprador no se li acut may demanar botifarra *ben entesa*, ni crema *ben entesa*, ni monjetas *ben entesas*. Será l' una més ó menos picanta, l' altra més ó menos espessa, y aquestas, més ó menos crúas. Pero ben entés ó mal entés, la botifarra será sempre botifarra, y la crema, crema, y las monjetas, monjetas.

Dich aixó, porque ja fa temps qu' en l' ordre polítich-social sembla que tinga d' afegirs-hi á certas paraulas aquella aditamenta *ben entesa* pera expressar ab perfecció la idea que representan. Y lo més curios es que,—fixins-hi bé,—quan se demana tal ó qual cosa *ben entesa*, es com si 's demanés tot lo contrari.

Parlan vostés ab un escanya pobres, ab un conservador de la crosta de baix, ab un reaccionari dels més intransigents. Ja no declama contra 'l lliberalisme, com en altre temps. No. Ara ja l' aceptan la llibertat, pero volen ells una llibertat *ben entesa*. Traduhimla aquesta frase. *Ben entesa* significa que la volen pera ells, y no més que pera ells, que son els únichs que saben manejar un' arma tan poderosa.

Parlin d' autonomia ab segons quí. N' hi han molts de burgesos que la predican, molts centralistas que l' aceptan y polítichs caciquistas que l' alaban. Pero no buscan una autonomia neta y pelada, la volen *ben entesa*. Qu' es com si diguessim una autonomia mixtificada, adulterada ó escarransida. Y exclussivament á benefici propi.

Els que van engalonats, desde 'l ministre que té uns ulls oberts brodats á la casaca, fins al *de la Seguridad*, que té 'is ulls closos per naturalesa sota la

CÓMICHS

—¿Podrías deixarme deu duros?
—Home... passa un altre día. Ab aquest diable de fret, fa una mandra treure's las mans de las butxacas!...

visera, tots volen patriotisme, molt patriotisme, pero patriotisme *ben entés*. En altres termes: pagar relligiosament els impostos per onerosos y desbaratats que 'ls trobin; no protestar de cap vexació; no criticar cap ordre, decret, manament y precepte per abusi ni humiliant que siga; callar si el carro del Estat va pel pedregal; enmudir davant las concupiscencias dels que remenan las cireras; venerar y acatar las personas y respectar las propietats y bestiesas dels que tenen la paella pel mánech. Aixó es el patriotisme *ben entés*.

Avants la llibertat relligiosa era cosa de racionalistas y d'impíos. El verdader creyent no podia discutir-la, ni imaginársela. Acostumats á matar hugonots, á matar juheus, á matar moros, en una paraula, á convertir á cops de sabre, mentres sigueren els més forts, no calia parlar de drets, ni de llibertat.

Pero quan s' han fet cárrech de que al Japó, á Russia, á Turquía, son els menos y els més débils, llavors han trobat que la transigencia es bona, que la tolerancia té bon gust. Y aixís intentan á Algeciras demanar pel Marroch la llibertat de cultes. ¿Cóm per allá sí y per Espanya nó? ¡Ah! Es que lo que vol la Iglesia es una llibertat de cultes *ben entesa*.

En resúm: casi pot assegurar-se que si una persona els defensa la moralitat *ben entesa*, pensin qu' es un bandarra; si la filantropía *ben entesa*, un egoísta; si la dignitat *ben entesa*, un poca-vergonya; si la justícia *ben entesa*, un taruguista; *et sic de caeteris*.

Recórdin-se que dels vells hem heretat un ditxo: «la Caritat *ben ordenada* comensa per un mateix.» Y qui diu *ben ordenada* diu *ben entesa*.

XAVIER ALEMANY

—¿Qué voldrás ser tú quan siguis gran?
—Diplomátich.
—¿Per anar á doná un cop de má á n' aixó d' Algeciras?

LLIBRES

EL CONCEPTO DE LA EXISTENCIA por ADOLFO DYROFF. —La *Biblioteca sociológica internacional* s' ha enriquit ab aquest opúscul del sabi professor alemany. Una obra de limitadas dimensions, pero de quantiosa y sólida substancia. Ni Hillerand, ni Brentano pronunciaren la darrera paraula en sas teorías sobre l' origen del Concepte de la Existencia. Dyroff rectifica y amplia 'l treball dels seus antecessors de una manera molt personal y ab una perspicacia fonda y certera.

Aquest llibre 's recomana als amants de la cultura y en especial als aficionats á embrancarse en las elevadas especulacions filosóficas, desitjosos de remontarse fins als orígens del pensament.

CATALUNYA Á GRECIA per A. RUBIÓ Y LLUCH. —Enterarse de fets y detalls, fins ara poch coneguts, de la famosa expedició de catalans y aragonesos á Grecia, resulta sempre molt interessant. Sobre tot quan aquests fets y detalls se descubren, després de alguns sigles d' olvit, desenterrant documents de arxius, trayentlos la pols y coordinantlos de una manera adequada, es á dir posant en exercici l' activitat del investigador y 'l sá criteri del historiaire.

Aixó es lo que ha fet el Sr. Rubió y Lluch ab sos estudis sobre 'ls següents punts: Consideracions sugeridas per la lectura de un modern drama grech (*El darrer comte de Salona*, de Spiridión Lambrós). —El modern arcontat grech. —De l' época en que 'ls catalans perderen Atenas y demás dominis grechs. —La llengua y la cultura catalanas á Grecia.

Aquests estudis, tots ells rics en pormenors de molta novetat, están reunits en l' últim volúm de la *Biblioteca popular de L' Avenç*.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Secretos de la metalurgia por Van Dober. —Hem rebut dos tractats: «Cobres y bronces artisticos» y «Zinc y antimonio y sus aplicaciones artisticas é industriales» de ma-

nifesta utilitat professional, per son caràcter pràctic i sa profusa ilustració.

∴ *Delirium tremens*.—Monòlogo de *Maeterlink*.—Traducció de *D. Juan del Río*.—Està imprès a Palma de Mallorca, y ofereix el caràcter estremat qu' es la característica de las produccions del famós dramaturg belga.

RATA SABIA

PRINCIPAL

Un nou gènere escènich contribuirà encare a donar més varietat a las funcions: se tracta de ressucitar el *Teatre líric català*.

Ab gran èxit s' ha representat *La alegría que passa de n Rusiñol*, a la que seguirán *La Barca* y alguna altra producció nova deguda al casament artístich del Apeles Mestres y el compositor Morera.

LICEO

Ja tenim finida la primera temporada.

No podem deixar de fer menció del debut de la tiple Joaneta Parés, que posseheix una veu extensa y voluminosa, susceptible emperó de algún puliment, en especial en els aguts. Desempenyá ab molta soltura 'l paper de *Margherita del Faust* y escoltá aplausos de la concurrencia.

***

En las dos últimas funcions triomfá en Morera per complert. *Emporium* ha entrat definitivament en el públich, solidantse més y més la reputació artística de son afortunat autor.

En l' últim intermedi dirigí ell mateix dos composicions originals: el poema sinfónich *Atlántida*, desenvolupat ab veritable grandesa y *Festa*, un fresch y ayrós capritxo de caràcter popular y catalá de la primera a la última nota. El públich en massa esclatá en formidables aplausos, y 'l mestre s' cansá d' eixir a l' escena, entre una pluja de coronas y fullas de llorer. Valiosos regalos, entre 'ls quals hi ha que contar tres bitllets de mil pessetas del *Círcul del Liceo*, vingueren a testimoniar que no sempre 'ls homes que valen deixan de ser profetas en la seva patria.

L' ample camí está obert: ¡avant, donchs, Mestre Morera, y vinguin noves obras, y ab ellas nous motius de que 'l públich catalá li expressi la seva admiració!

ROMEA

La comedia *La mestra* de 'n De Brioux, hábilment trasplantada a la escena catalana pel Sr. Ensenyat, es una producció com todas las del seu autor, tendenciosa. En ella s' posa de relleu la situació en que queda colocada una bona noya que ha rebut una educació superior al medi en que viu la seva familia, composta de uns honrats taberners. Aquella educació la fá infelís, establint entre ella y 'ls seus pares una gran desarmonia, y com per altra part no li produheix resultats utilitaris, després de haverse separat de la casa payral, vensuda per la desilusión, no té més remey que tornarhi, y resignarse a aceptar la má de un bon xicot a qui avants rebutjava, per considerarlo molt per dessota d' ella.

Cert que aquest desenllás vulgar no satisfá prou al públich, contribuhint a que la producció decaygui. Aquesta, per fortuna, té la seva forsa en els actes primer y segón, trassats ab verdadera maestría y abundosos en escenas interessants.

En la execució s' distingiren el Sr. Borrás y las senyoras Llorente y Clemente.

***

Una ridiculesa.

Una de las més celebradas obras del Aulés: *El Sant Cristo gros*, ha sigut rebatejada ab el títul de *Pep, el sereno*. Pero, entenemnos: se titulará aixís no més que 'ls dilluns, pera no ferir els sentiments piadosos del públich

beneyt y neula que favoreix ab la seva presencia las funcions *blancas*...

Y tan blancas com resultan las tals funcions, que ni las caixas dels albats tenen tanta blancura y tanta ignocencial En fi, que seguint aquest rumbo, será precís espurgar el diccionari de la llengua.

¡Ay de Barcelona, si 'ls partidaris de l' alegría, la francesa y la humana despreocupació, no cuytan a treure de una vegada *el Sant Cristo gros*!

CATALUNYA

La vorágine, drama en tres actes de Silvio Zalbaldi, resulta un' obra monótona, per la manera especial en que está desenrotllada. Tota la gracia d' ella consisteix en deixar pera 'l final lo que s' hauría hagut d' explicar desde bon principi.

Hi ha en l' acció un misteri que fins a las últimas escenas no s' aclareix, quan l' espectador está ja casi cansat de seguir una serie de peripecias encaixadas dintre de una situació única, y que algunas vegadas semblan reminiscencias mal digeridas de Maeterlinck y de Ibsen.

En la execució s' distingí de una manera especial la Sra. Chiantoni.

***

La corsa della fiaccola, de P. Hervieu, ja es un' obra més substancial. L' autor la califica de tragedia, y en efecte, ho es, fins a cert punt, per la part que en ella hi tenen els designis de la fatalitat.

Una lley inexorable, el sacrifici dels pares pels fills: la vida que s' va perpetuant a expensas de la mateixa vida, en la successió incessant de las generacions: aquella antorxa encesa que 'ls que se'n van deixan a las mans dels que quedan, pera que aquests la transmetin als que vindrán després, tal es el pensament que palpita en tota la obra.

Un pensament hermós, verdaderament trágich; pero casi impossible de desarrollo fora de la pauta de un cert artifici preconcebut. Per aixó, sens dupte, la tragedia, si bé interessa, no arriba a emocionar, porque fereix més aviat el pensament que 'l cor.

En honor d' Hervieu, emperó s' ha de consignar que está admirablement escrita, sembrada de ideas brillants y de pensaments que fereixen per sa mateixa implacabilitat.

La Mariani feu de son paper de mare y filla a la vegada una gran creació. Secundárenla dignament la Carach y la Chiantoni, aixís com també 'ls Srs. Zampieri, Sabatini y Paoli, encarregats dels principals papers.

Un públich escás; pero inteligent, escoltá l' obra ab religiosa atenció y premiá als intérpretes ab repetits aplausos.

ALTRES TEATROS

Al *Granvia* ha inaugurat una serie de funcions del gènere xich una bona companyia dirigida pel Sr. Pinedo.

∴ Al *Nou* se representa *El amigo del alma*, producció bastant xistosa y que ofereix com a novetat una exhibició cinematográfica.

∴ Al *Cómich*, el disbarat cómich-líric *Crimen pasional*, lletra dels Srs. Fernández Palomero y Moyrón, y música del mestre Lleó, ha alcansat un èxit de riallas.

∴ Y per últim, el melodrama *El huerto del francés*, (basat en un famós crim de fetxa propera) porta molta gent al gran magatzém del *Condal*... ¡Y cuidado que n' hi cab!

N. N. N.

¡QUE BAILEN!

(RECORTS D' UN BALL DE MÁSCARAS)

En el sarau celebrat l' altra nit a *«La Paloma»* a lo millor de la broma va darse un cas molt salat.

Desde 'ls compassos primers, tothom corria y cridava; alló més que un ball semblava un congrés... de peixaters.

Las disfressas a trompóns, las trompadas a cabassos,

SABATETAS NOVAS

—No parlis, lector simpátich,
que ja 't veig la intenció.
¿Oy que me la cordarías?
¡Si t' ho coneix ab la oló!

ningú donava dos passos
sense promoure qüestions.

Qüestions, qu' es clá, al cap-de-vall
tan aviat eran armadas
com quedavan arregladas
al comensá un altre ball.

Enfadarse algú..? Ni 'ls mils!
¿Quí es qu' enfadarse podia
haventhi allí «*La Armonia*»
combinada ab «*Els Tranquils?*»

Congregats en el local
uns elements tan propicis,
regnava sens prejudicis
l' amor més... universal.

Aquí una *Republicana*
dona 'l brás á una *Marquesa*;
allá una *Dama burgesa*
pren la ma d' una *Aldeana*.

Ab vestits ben escayents
algunas van disfressadas;
altras bastant mal-forjadas,
pro tot son donas decents.

Passá la primera part
ab pau y ordre extraordinaris.
La poma del pastor París
no 's presentá fins més tart.

¡No fou poma la que allí
va abocarse ab malas bromas!
Fou tot un cove de *pomas*
procedents, segons van dí,
de la Volta d' en Cirés
y vestidas de *Torero*,
portant cada una un pandero...
¡Quin pandero, caballés!

Van entrar movent soroll,
y un cop dintre... per supuesto,
no va estar segú á son puesto
cap nas ni cap ull de poll.

Ab actituds indecents
pegavan, escometían,
trepitjavan y agredían
insultant als concurrents.

Y al comensá 'l primer vals...
¡Fills de Deu! ¡Tot va aixecarse!
Del susto, van desmayarse
dos ó tres municipals.

En mitj d' aquell desgabell,
ellas, ab gran lleugeresa
á una pobreta *Pajesa*
li varen buydá 'l cistell.

Van dir burro á un *Estudiant*;
van despullá á una *Florista*;
pendre 'l pel d' un *Periodista*
y d' una *Mora* 'l turbant.

Mes al fí, tots els reunits
van cridar: ¡Fora tants fueros!
y á atacar aquells *panderos*
van mostrarse decidits.

Y cridant tots al plegat:

¡Que bailen! varen voltarlos,
y el pandero van deixarlos
completament esbotzat.

PEP LLAUNÉ

Dimecres de la senmana passada, cap al tart, sigué cridat al Palau de Justicia D. Antoni López, editor propietari de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA y *La Campana de Gracia*, y allí se li participá que quedava detingut, per haverse dictat en contra d' ell auto de presó sense fiança. Causa d' aquest contratemps: el cartell-anunci del Almanach de *La Campana*, calificat, segons sembla, com atentatori á la integritat nacional.

El dijous al matí, y després d' ampliada la indagatoria, fou reformat l' auto concedintse al Sr. López la llibertat provisional, mitjansant fiança de cinch mil pessetas.

En nom del Sr. López y en el propi doném las més expressivas gracias á las infinitas personas que de paraula y per escrit s' han interessat per la sort de nostre estimat editor, prodigantli els més generosos oferiments.

Diumenje, ab motiu de commemorarse la batalla de Tetuán, els pochs voluntaris de la guerra d' Africa que encare viuhén, realisaren l' acostumada manifestació, honrant ab una corona el monument del general Prim.

Tots quants els vejerén passar pels principals carrers de la ciutat saludavan en aquells valents la representació de un poble, enamorat de lo que constitueix la seva personalitat, y ab tot mil vegadas més bon espanyol que certs vessánichs que voldrían arrasarlo y sembrarlo de sal.

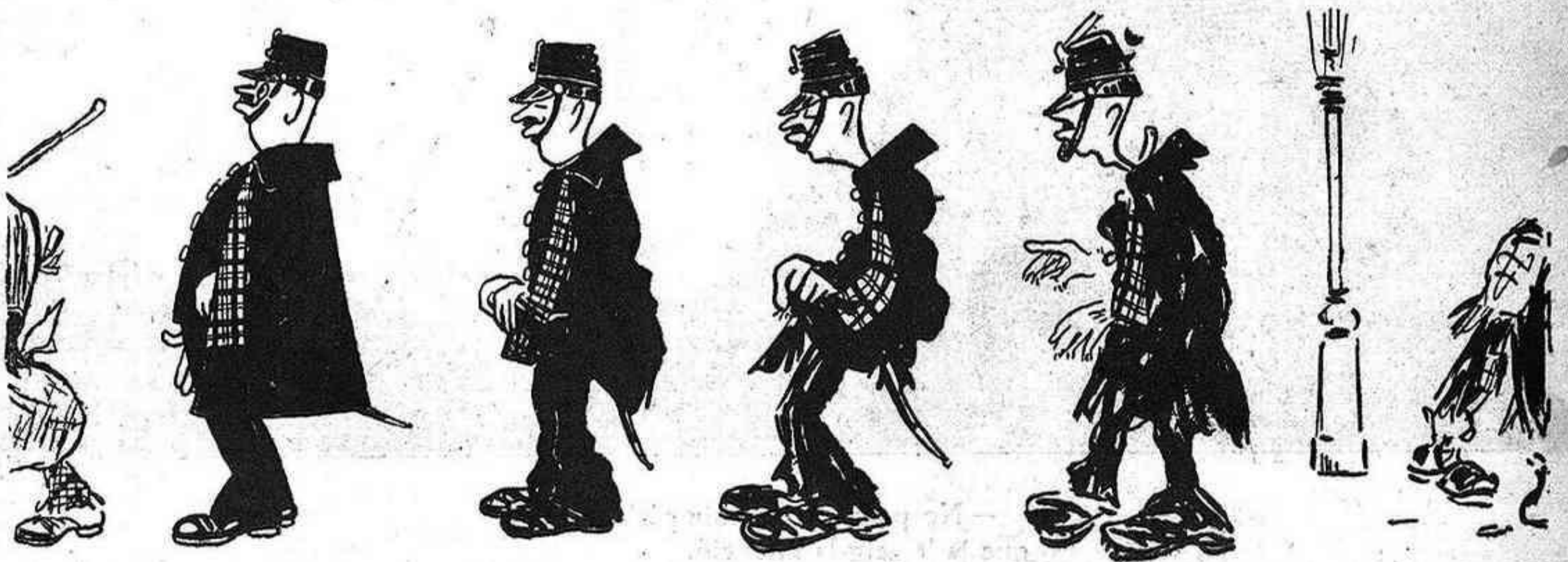
¿Es cert lo que diuhén respecte del padró?

¿Es cert que mentres alguns vehins s' han fet fonedissos, deixant d' omplir las fullas, altras que corresponen á casas que no existeixen ó á pisos desllogats, apareixen plenas de noms imaginaris?

En aquest cas, caldrá fer una bona garbellada... y 'l gra, al cens electoral, y las triaduras... á la presó.

No está encare resolta la qüestió de la famosa Comissió de Consums del Ajuntament.

LA LLEY DE LA EVOLUCIÓ

«De com en tres mesos cambia d' aspecte un uniforme»

ATENCIONS MUNICIPALS DEL MES DE FEBRER

—¿Qu' és aixó, doctor?
—Un obrer que ha mort de gana.

Havent de ser cinch els membres que haurían de compóndrela, en realitat no son més que tres els que estan en activas funcions. Fins ara no hi ha hagut medi de completar el número.

¡Admirém la seva abnegació!. Sobre tot, cada vegada que 'ls correligionaris els hi expressan el seu disgust, y ells, apretant els peus á terra, diuhen:—Ah, sí?.. ¿Voleu que dimítim? Donchs basta que 'ns vingueu ab exigencias pera desistir de ferho, conforme ja ho teníam pensat.

Y un d'ells, el Sr. Porrera, ha sigut encare més expressiu:—Jo dimítir! (ha dit) primer me farán á trossos!

* * *

Crech que no hi ha necessitat de apelar á tals expedients propis sols dels carnicers, pera demostrar als tres anabaptistas de referencia, el disgust ab que 'ls seus companys veuhen l'apego que tenen á un cárrech poch ayrós y tan compromés.

Esperin ab calma, y pensin que no hi ha res que consumi tant com els consums.

Els consumistas més consumats al poch temps quedan consumits.

La situació anormal en que 's troba Barcelona y l'us que fa 'l govern de la suspensió de las garantías constitucionals, han produhit de moment un efecte marvellós per lo inesperat.

Es un fet la unió de tots els elements qu' estiman á Catalunya y á la llibertat, pera la defensa del dret comú.

Aquesta unió va posarse de relleu dilluns, al dirigir-se una numerosa comissió al Gobernador civil, en sollicitud de que sía permesa la celebració de un meeting, reclamant el restabliment de las garantías.

En ella hi figuravan desde 'ls republicans més radicals, desde 'ls regionalistas de tots els matissos, fins als carlistas.

* * *

Algú preguntará sens dupte:

—¿De manera que fins els carlins s' han fet liberals?

A lo qual respondrém sense vacilar:

—En el present cas, no hi ha pas dupte. Son més liberals, prácticament, els que reclaman que 's restableixin las garantías, que no 'ls que s' empenyan en mantenirlas suspesas.

Podrán encare dir alló de que «el liberalismo es pecado»; pero quan arriba l' hora de patir haurán de demostrar ab els fets que «sense llibertat la vida es imposible.»

Per zelos sobre quí havia de prestar un determinat servey, se las van haver en las inmediacions del mercat del Born, un guardia municipal y alguns individuos dels de la carrillera.

No 's pot queixar Barcelona per falta de servidors.

Per evitar certas competencias y disgustos, fins crech que será necessari establir entre ells un torn.

LAMENTACIONS DE 'N PINILLA

—¿Y per aixó, deus piadosos, m' han elegit concejal?

Que cada hú treballi sols el día que li toqui.

* * *

Pero en el cas present, al guardia municipal, com de costum va tocarli perdre, tota vegada que denunciat al comandant, aquest va tenir á bé imposarli un correctiu.

Tal com van las cosas, el Conceller Fivaller, que flanqueja l' entrada de la Casa Gran, ja que, per serho, no 's pot quedar de pedra marbre, el día menos pensat de blanch qu' es, se tornarà roig.

Y del cos dels municipals, mentres sigui comandat pel Sr. Homedes, se podrá dir lo que 's diu de certs joves ben plantats, pero calaveras:

—Buen cuerpo... pero mala cabeza!

Ab molt sentiment consigném la mort del inteli-

ARTISTAS CATALANAS

MARÍA ALBASSI

que últimament debutá al Liceo ab la ópera *Faust*.

gentíssim advocat Don Joaquim Puigferrer y Soler, que per sas bellas prendas de carácter gosa-va á Barcelona de generals simpatías.

Era 'l Sr. Puigferrer un home atractiu per sa jovialitat innata, per la dretura dels seus sentiments y la fermesa de la seva bona amistat. Una malaltía rápida l'arrebata al carinyo de sos amichs y á l'adoració de la seva familia, á la qual enviém la expressió de nostre més sentit condol.

Sembla qu' en un cinematógrafa cursi-aristocrátich al exhibirse la figura de Mr. Fallières, alguns noys gótics y algunas damas y damiselas, varen alsarse y protestar ab cómica indignació, talment com si haguessin vist al mal esperit.

Y ara no ho fassin corre. Perque si Mr. Fallières s'arriba á enterar de aqueixa demostració de protesta y desagrado, capás será de renunciar á pendre possessió del càrrech de President de la ve-hina República.

Desde temps inmemorial hi ha á Barcelona la costum, el día de la Candelera, d'enviar un ciri á cada regidor.

Suporto que aquest any s'haurá fet lo mateix, no lliurantse del obsequi ni 'ls edils més anti-clericals. A un d'ells vaig preguntarli

si l'havía rebut, y 'm respongué que sí, pero partit pel mitj.

—Donchs digui que li han sortit ab un *ciri trencat*.

—Aixó mateix!

El motiu de que la Diputació Provincial no instali un rich monetari en las salas del Palau de Bellas Arts no es altre que la por de que l'instalació 's deteriori.

Perque, segons sembla, resulta qu' en aquell edifici grandíós, un dels pochos recorts que 'ns quedan de l'Exposició Universal del any 88, quan plou hi ha goteras.

Que 'm dispensi la Diputació Provincial: á pesar de las goteras, crech que podría proceder á l'instalació del monetari, colocalant damunt de cada vitrina un gran parayguas.

Sería aquest un rasgo original, que no deixaria de cridar l'atenció dels extrangers visitants de nostres museos. No s'han de desperdiciar aixís com aixís las ocasions de singularisarse!

En un periódich francés recullo la següent anécdota que no careix de gracia.

Un metje visitava un manicomi de Tolosa, y no pogué menos de fixarse en un individu que no tenía ni la més petita sombra d'enagenació mental.

Ell mateix confirmá que no era boig, ni ho havia sigut may.

—¿Y donchs per qué l'han portat al manicomi?

—Ja veurá: jo 'm moría de gana; vaig demanar un empleo á un diputat, y de moment, y en espera de que me 'l concedeixi, pera que pogués menjar, va otorgarme una plassa de boig.

*
**

Crech que quan aixó se sápi-ga aquí á Espanya, ahont abundan tant els pretendents, no deixarà de utilisarse aquest sistema.

Han comensat las obras de construcció del cimbori de la Catedral, y han comensat procedint á la demolició de la basa del mateix que existía desde temps antich.

Una construcció molt bonica, sobre tot per lo que atanyia á la ornamentació. Recordo haverla vista molts anys enrera, que algú que podia ferho, va donarme accés als terrats de la Catedral; y may olvidaré uns grupos d'*angelets mascles* treballats ab gran primor, y que mostravan el sexo ab una despreocupació encisadora, propia sols dels artistes d'aquells temps.

Las Catedrals antigas están plenas de sátiras y altrás alegrías... Han hagut de venir els temps nostres, els temps dels *Comités de Molestia Social*, pera que certas cosas no puguin exhibirse ni al amparo, ni fora del amparo de nostra santa relligió.

Als Estats Units una senyoreta ha donat una conferencia sobre l'us del tabaco, declarantse partidaria entussiasta de que l'home fumi.

CASSAT AL VOL

—Avans de la cervesa vuy demanar un panet salat.

—Es inútil; no 'n fan ara. No veus que tota la sal la necessitan per sembrarla per Catalunya..

«Repareuho bé—deya la conferenciant—els homes no fumadors son nerviosos, busca-rahons y molt rarament gastan bon humor. Aixís que acaba de dinar, l'home que no fuma es insoportable. S' aixeca, 's passeja pel menjador á grans gambadas, com si li faltés alguna cosa. En cambi 'l fumador encén un cigarro y 's troba tot seguit en un estat de beatitut absoluta.»

Després va afegir: «Sols per assegurar la pau de las familias, la Providencia va crear el tabaco.»

Y acabá dirigintse al auditori compost en sa gran majoria de noyas solteres: «En interés de vostra felicitat futura, senyoretas, rebutjéu tota demanda matrimonial feta per un home que no fumi.»

Naturalment: y lo millor es portarli un bon dot, pera que pugui fumar de l' Habana.

Xascarrillo de postres:

Expansions d'una casadeta ab una seva amiga, als dos anys de matrimoni:

—¡Ay filla meva, y qué inconstants son els homes! Aquí tens al meu: al principi de casats me duya sovint á passejar, y en cambi ara m' envía sempre á passeig!

NOTAS DE CASA

Hem rebut:

Una invitació de la «Academia de Higiene de Catalunya» pera assistir á la Sessió inaugural anunciada pera 'l dia 3 de Febrer.

El cartell anunciador dels balls infantil y de trajos que 's donarán á Novetats el dijous Gras. Es un treball á varias tintas, molt ben entés, original del celebrat artista Ll. Brunet.

Es molt notable l' instalació de impresos gòtics que 'ls Srs. Serra germans y Russell de la tipografia L' Académica, han instalat aquesta senmana al Saló Parés. La reproducció de la tipografia dels primers sigles de la imprenta, aplicada á las necessitats de avuy, no pot arribar mes enllá. en punt á elegancia y bon gust.

QUÈNTOS

Tots els esforços que 's fan ab l' Adela,—un pimpollo de divuyt anys, de cabell ros com un fil d' or,—pera que consenti en casarse ab un parent rich que acaba d' arribar d' América, resultan completament inútils.

DE «VOLEYO»

No volni sentirne parlar. Perque 'l parent, si bé es rich, es també lleig, y sobre tot, xacrós.

L' Adela's resisteix desesperadament y fins arriba al punt de dir:—Si 'ls meus pares m' hi volguessin obligar, primer me faria monja.

*
* *

Una seva tia s' encarregá de girarla.

Y ho va conseguir.

¿De quina manera? La mateixa tia ho explicava als de la familia.

—L' argument que la va véncer es aquest: Adela,—vaig dirli.—Tú no has pensat una cosa: y es qu' en Panxo, no durará ni un any. Jo ja 't veig vestida de dol. ¡Que bé t' escaurá 'l negre, rossa com ets!—Al dirli aixó, se'm va tirar als brassos, exclamant:—Fassis lo que vostés vulguin.

Dos amichs se troban després d' una molt llarga ausencia.

—Te recordas de la Rose-

ta, aquella polla ab quí ballavam en las reunions de ca'n Mulleras?

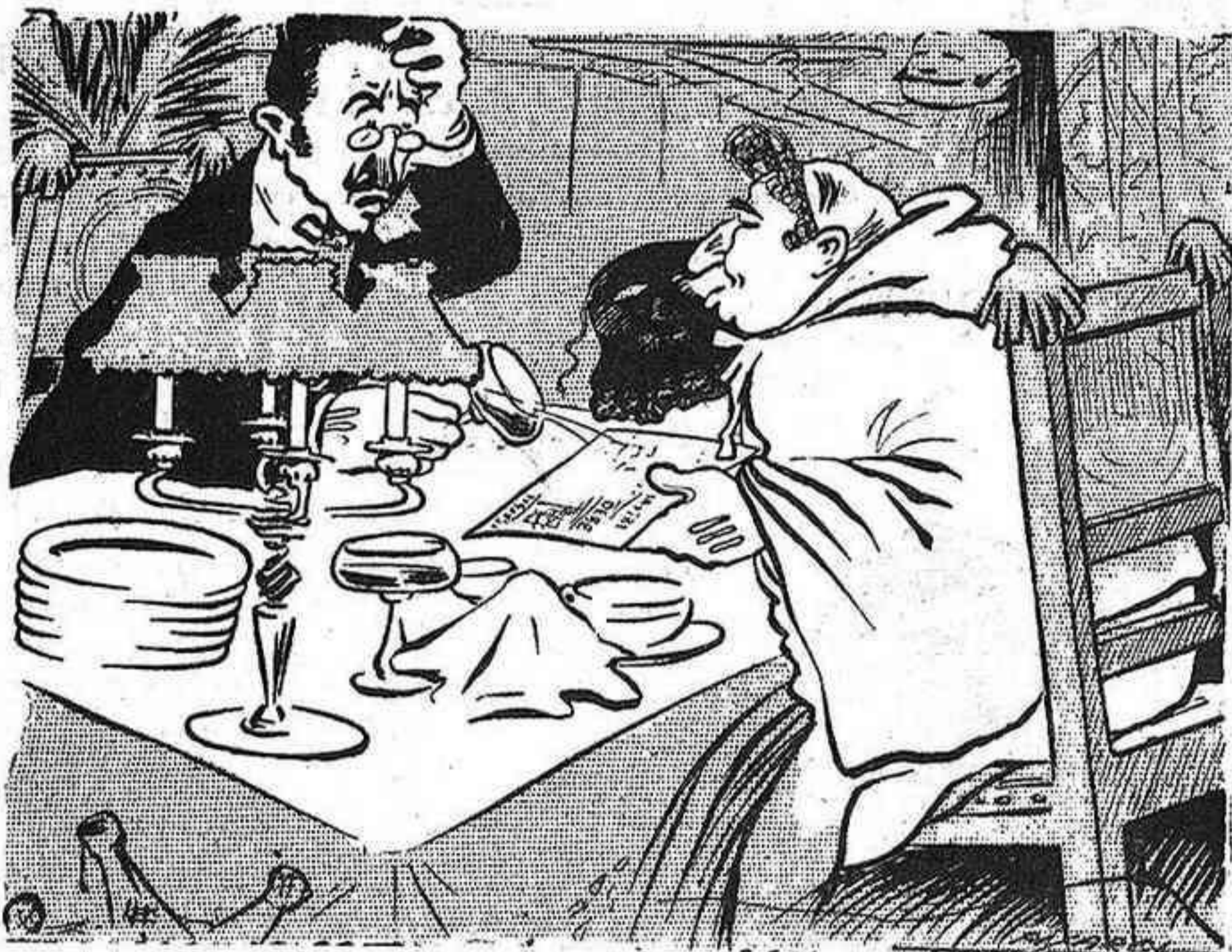
—Vaya si me'n recordo!. Per cert que encare qu' era molt guapa tenia un génit del botavant. Moltes vegadas jo ho deya:—Ja está ben fresch el pobre que 's casi ab ella!

—Donchs, mira: fa un any y mitj... ¡qu' es la meva donal

—¿Que no ho sabs? En Jaimito m' ha abonat als thés del Principal...
—Ay, qu' ets ditxosa; el meu marit no deixa abonarme més que als xacolatats de can Cullaretas.

BALL DE MÀSCARAS

(AL RESTAURANT)

—¿Que 'm tregui la careta? ¡Té!
 —¡¡¡El meu sastrell!
 —Sí, home: ja que no 'm pagas el trajo, al menos págam el sopar.

RATAS DE SAGRISTÍA

—¿Vosté troba que aném bé?
 —¡Ja ho crech! Veji si hi aném, donya Ignasia, que diu que aviat tornarem á tenir la Inquisició.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO 1411

- 1.ª XARADA.—Ca-ra-met-le-ro.
 2.ª GEROGLÍFICH.—Per tenor bó l' Utor.

TRENCA-CAPS

XARADA

LA LLISSÓ

—Vejam, tú Margaridó eix llibre.

—Tingui, si 'l vol.

—¿Com va, aixó de la lliissó?

—Pregunti. Estudio molt!

—¿Prima-inversa?

—Metall car.

—Segona-inversa?...

—En el joch (1).

—¿Y en els jardins...

—Puch trobar

lo qu' es el tot.

—¡Ay jo 't toch,

mira que sabs la lliissó!...

—Y donchs ¿qué 's pensava?...

—¡Rél!...

¡Qué adelantas!...

—Sí, senyó.

Quan me casi encare més!..

puig, m' ensenyará, el marit,

molt, (qu' és tot un bon xicot),

á casa... al camp... ¡fins al llit!...

Sab molt!

—¿Ah, sí?...

—Sí; ho sab tot!..

CARLOS DE LAVIOLA

ANAGRAMA

En *Total* y en *Salvador*,
 el vespre quan han sopat
 cada día un duro gastan
 y no *tot* qu' es mal gastat.

F. JOANET

TARJETA

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
 lo títul d' una sarsuela y d' una ópera.

SEBASTIÁ BOSCH

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Poble.
 1 2 3 4 7 2 5 7.—Temps de verb.
 1 7 6 7 8 3 2.—Ofici d' home.
 1 2 7 2 3 9.—Tipos que fan lò que volen.
 2 7 1 3 8.—Nom d' home.
 4 7 1 7.—En els vestits.
 9 7 8.—Util pels menjars.
 1 7.—Nota.
 4.—Consonant.

CARARACH

GEROGLÍFICH

I I I I

T

L L

D O

I I I I

CALET

(1) De cartas.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

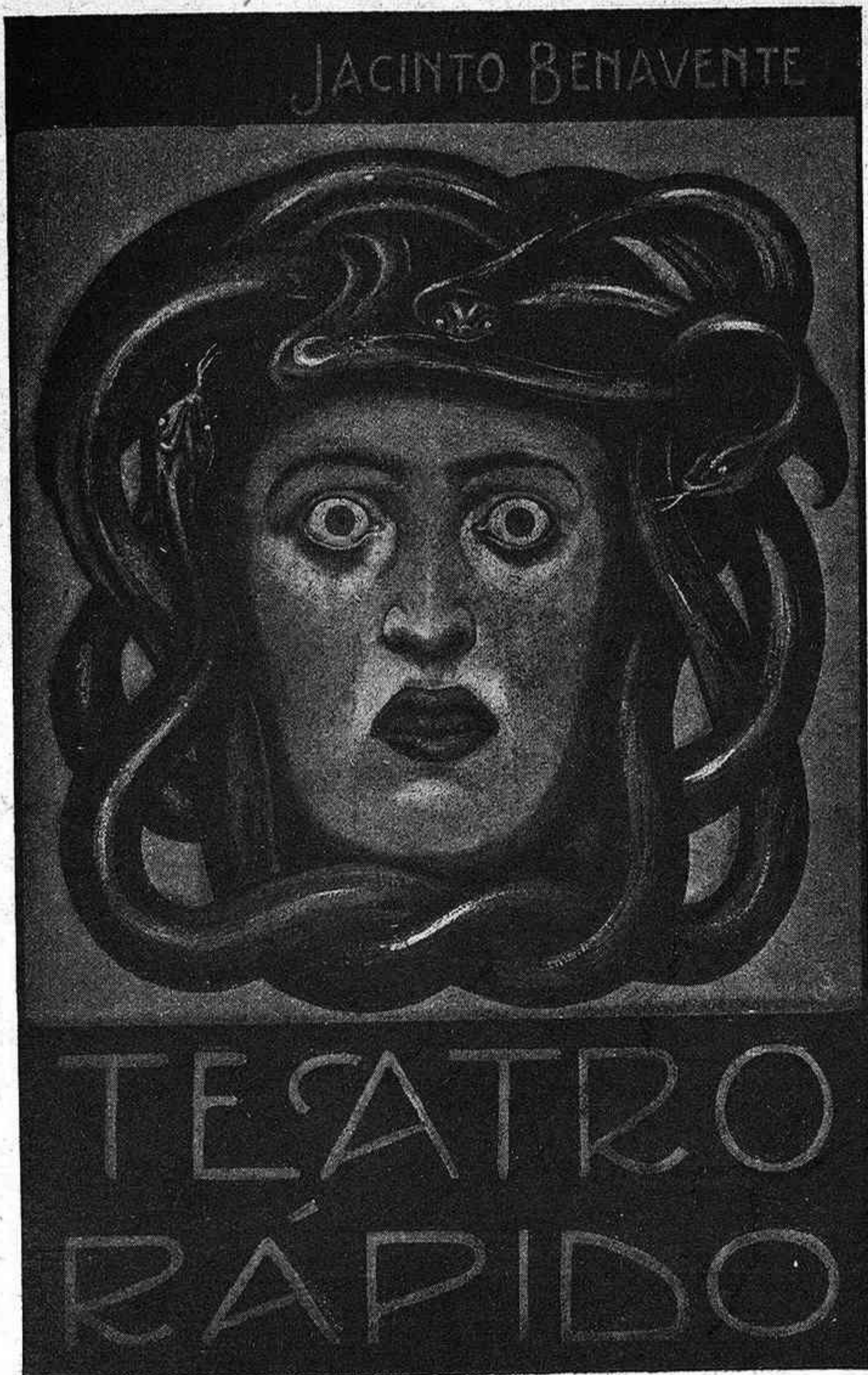
Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMO 99

Novedad

Un tomo 8.º

2 reales

Novedad EL HISTRIONISMO ESPAÑOL

POR ELOY LUIS ANDRE

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

Novedad LAS DE CACHUPIN

POR LUIS TABOADA

Un tomo en 8.º, Ptas. 8'50

¡ABAJO LAS ARMAS!

POR BERTA DE SUTTNER

Un tomo en 8.º, Ptas. 8

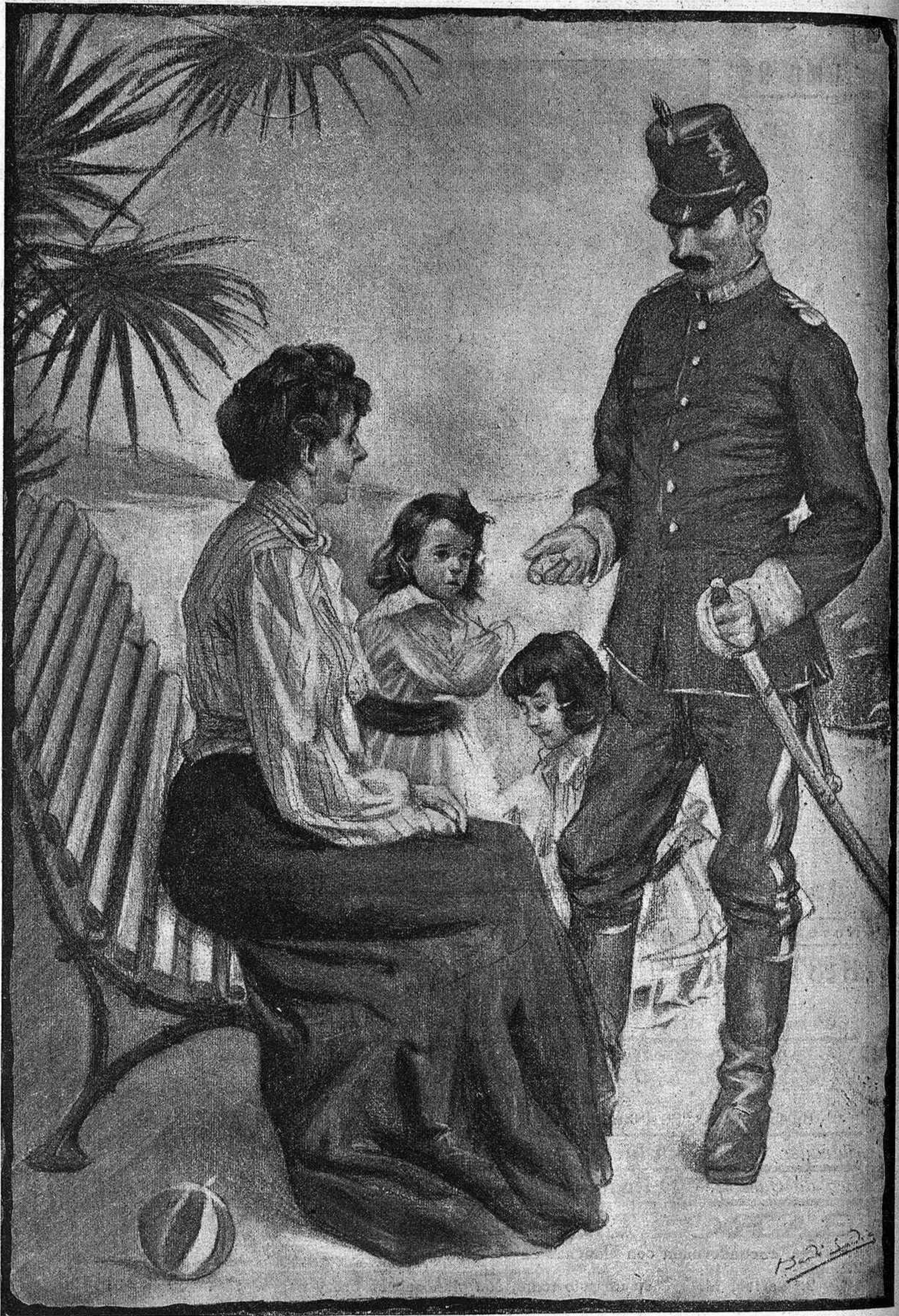
Salvador Rueda.—La fuente de salud. . . . . Un tomo en 8.º, Ptas. 2'—

Eça de Queiroz.—La ilustre casa de Ramires. . . . . Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50

BARCELONA A LA VISTA

1.ª serie, encuadernada con planchas en oro y negro.	Ptas. 8
2.ª id. id. id. id.	7'50
1.ª y 2.ª series, id. en un solo tomo, con planchas en oro y negro.	12

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet además un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

—A ver si de una vez nos entendemos, Maneleta. ¿Por quién te determinas? ¿Por mí ó por el fuster?
 —Per ara no 't puch dir res, noy. Vull veure primer aixó de las jurisdiccions cóm acaba.